

„Kamienie pamięci
– Historie żołnierzy
wyklętych”

KAROL HOŁOWNIA

„WILEŃSKI
BOHATER”

Karol Hołownia urodzony 05.04.1927 r. w Selwestrowie, gromada Polany, powiat Oszmiana, województwo Wileńskie. Pierwsze lata swojego dzieciństwa spędził w rodzinnej wsi, do roku 1939 – wybuchu II wojny światowej skończył 5 klas Szkoły Podstawowej w Trykolach. Pan Karol porzucił szkołę, pomimo represji i aparatu przymusu jaki stosowali Rosjanie na jego rodzicach. „Nigdy nie mogłem pogodzić się z tym, że mam uczyć się w języku rosyjskim i splamić swój ojczysty” - podsumowuje p. Hołownia. W latach 1940-42, p. Karol przeżył swoją własną tragedię - zmarł ojciec i dwóch starszych braci.

Pan Hołownia w wieku 14 lat zostaje sam z matką na gospodarce. W tym samym czasie (1942-43) w okolicach wsi Selwestrowo i Trykole stacjonują kwatery oddziałów AK organizujące szkolenia militarne dla młodych chłopców, którzy potem mieli wejść w ich szeregi i bronić kraju. Pan Karol, jak sam mówił, zawsze z chęcią uczęszczał na te prowizoryczne szkolenia, pomimo obowiązków na gospodarce.

„Od dziecka
pragnąłem zostać
żołnierzem i jako
dziecko nim zostałem”

W 1944 roku, gdy wojna była u schyłku, lecz okupacje rosyjska i niemiecka nie ustawały p. Karol na ochotnika zgłosił się do konspiracyjnych oddziałów AK. 02.01.1944 r. w Kuszlanach, w obecności komendanta 9. Oszmiańskiej Brygady AK Jana Kolendo pseudonim „Mały” p. Hołownia złożył uroczystą przysięgę i został oddelegowany do działalności konspiracyjnej. Wskutek tego nadany mu został pseudonim „Wrzos”.

9 Brygada AK

Historia

Państwo **P** Polskie Państwo
Podziemne

Sformowanie 1944

Rozformowanie 1944

Nazwa wyróżniająca Oszmiańska

Dowódcy

Pierwszy chor. Jan Kolenda ps. "Mały".

Działania zbrojne

Operacja Ostra Brama

Organizacja

Podporządkowanie Zgrupowanie nr 3 Okręgu Wilno
AK

KSIĄŻECZKA WOJSKOWA
Seria C № 900844

Wojcieszko
nazwisko

Wojcieszko
imię i imię ojc

Data urodzenia *24.07.1959*

podpis posiadacza książeczki

Książeczka wydana przez WKR

Data *24.07.1959*

Wojcieszko
stopień, nazwisko

I Ewidencja ogólna

1. Miejsce urodzenia

miejsowość *Selwestroho*

gromada *Tolany*

powiat *Ostrzeszów*

województwo *Wlkp.*

2. Zawód

solnik

VI Przebieg ćwiczeń wojskowych

Data rozpoczęcia ćwiczeń, Nr jednostki wojskowej, podpis, pieczęć, data zwolnienia z ćwiczeń, stopień wojskowy, funkcja, podpis, pieczęć

4.07.55 - 30.09.55

odbył wic. wjsk

7. 54 pp.

Odbył ćwiczenia wojskowe w okresie od *7.7.59* do *7.7.69* w Jedn. Wojsk. Nr *3207* szkolony w SW

Wojcieszko
stopień, nazwisko
Pieczęć Nr 337

Blank lined area for additional notes or signatures.

Początkowo zadaniem p. Karola i jego współtowarzyszy m. in.: Władysława Żuka ps. „Buk” było gromadzenie broni oraz amunicji. Magazynowana była ona w domu kolegi pana Hołowni, a przeznaczona jako wsparcie dla 9. Brygady. Pan Karol działał w konspiracji AK jako łącznik - strzelec. Jego zadaniem było utrzymanie stałego kontaktu między poszczególnymi brygadami. Jednakże w lipcu 1944 r. p. Karol został wcielony w szeregi 9. Oszmiańskiej Brygady AK, by walczyć w obronie Wilna.

Pan Hołownia po wcieleniu do oddziałów 9 Oszmiańskiej Brygady AK, brał udział w akcji „Ostra Brama”. Operacja ta rozpoczęta 7 lipca 1944 przez oddziały Armii Krajowej, w ramach „Akcji Burza”, w celu samodzielnego oswobodzenia Wilna z rąk okupanta niemieckiego i zgodnego z założeniami "Burzy" wystąpienia wobec Armii Czerwonej "w roli gospodarza terenu". Plan operacji został zakładał zdobycie miasta przez połączone siły wileńskiego i nowogrodzkiego okręgu AK.

AKCJA BURZA - OPERACJA "OSTRA BRAMA"
 (kierunki działań bojowych)

9. Oszmiańska Brygada AK, w której szeregach walczył p. Hołownia i ok. 300 innych partyzantów, przydzielona została do 3 Zgrupowania „Południowy – Wschód” „Jeremy” - Czesława Dębickiego. „Dla naszego rejonu walka o Wilno zaczęła się 7. lipca. Mieliśmy bowiem nacierać na wroga jako jedna z pierwszych brygad”- wspomina p. Karol. 9 Brygada AK otrzymała rozkaz nacierać w kierunku na Roszę.

AKCJA "BURZA" - OPERACJA OSTRA BRAMA (położenie oddziałów 7 lipca 1944)

 oddziały Armii Krajowej

 oddziały niemieckie

Brygada prężnie parła do celu bez większych strat, dotarła do niemieckich, betonowych schronów bojowych Hrybiskach – części wileńskiej dzielnicy Rossa i zaatakowała je. Niemcy poddawali się, bunkier opuścił podoficer i kilku żołnierzy. "Mały", nie przeczuwając podstępny, wyszedł ze swoim gońcem do przodu. W tym momencie padła seria z karabinu maszynowego i dowódca oddziału partyzanckiego zginął na miejscu. „ Był to dla nas ogromny cios. Podczas gdy inne oddziały mężnie walczyły, my tracimy dowódcę i kończy się nasza pomyslna passa zwycięstw”. Kolejnym dowódcą zostaje kapitan Jan Dubiski ps. „Gracz”.

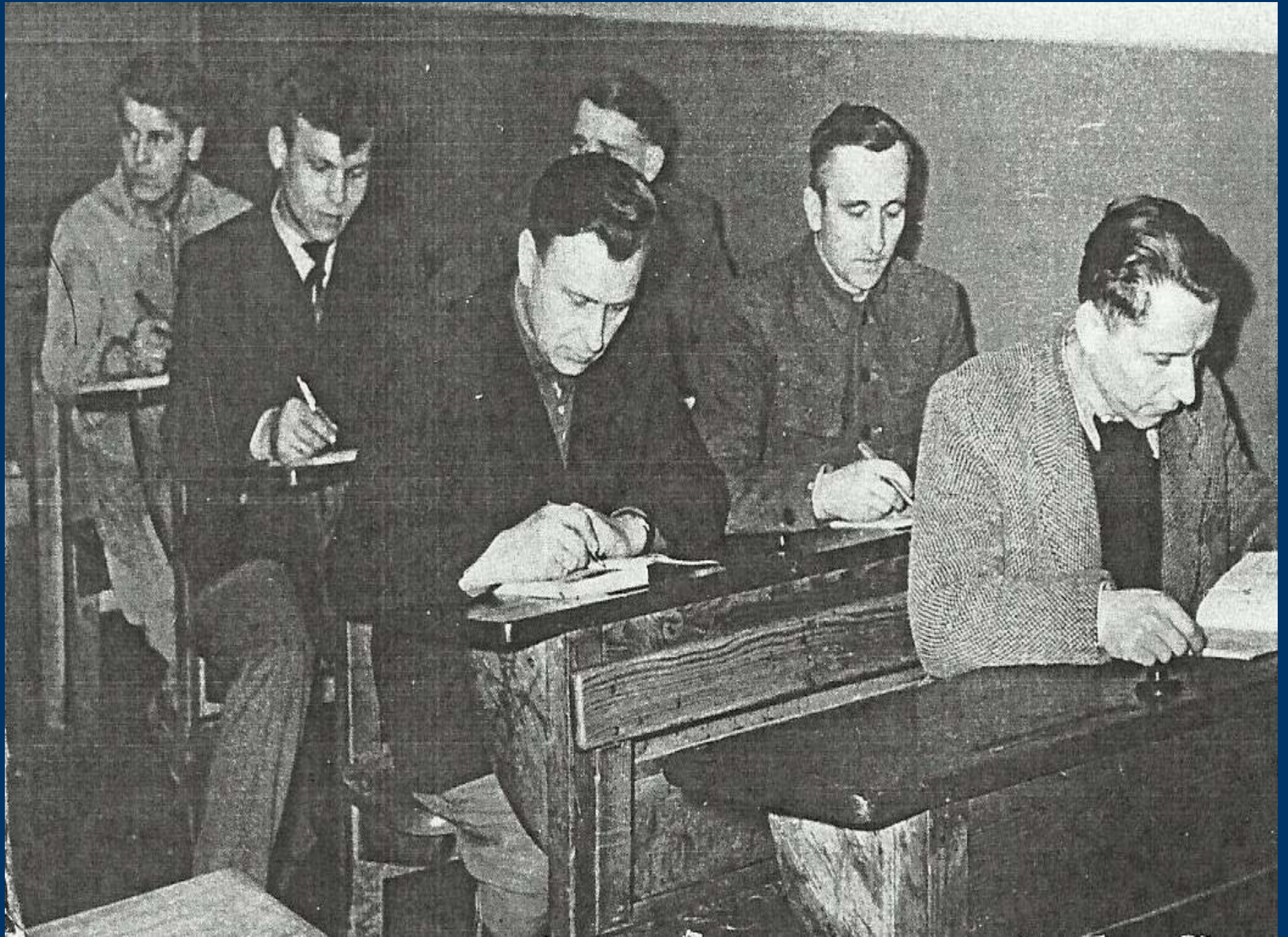
Narodowe Archiwum Cyfrowe, sygn. 37-1385

Po ostrzale niemieckim zdezorientowane oddziały wileńskie i nowogródzkie będące w marszu do Puszczy Rudnickiej z rozkazu dowódcy sowieckiego gen. Czerniachowskiego zostały otoczone i rozbrojone przez sowiecki 86 pułk. „Po tej zasadzce nikt nie wiedział, co mamy robić. Jednak wszyscy chcieliśmy żyć, więc uciekaliśmy do Puszczy Rudnickiej, a inni kierowali się do Grodna. Zaczęło się tam dosłownie polowanie na AK-owców. Ja z moim przyjacielem przeżyliśmy w lesie pół roku” - wspomina p. Hołownia.

Pan Karol wraz ze swoim przyjacielem wiedzieli, że czeka ich wcielenie do Armii Czerwonej, wywóz do obozu dla internowanych w Kałudze lub śmierć. „Postanowiliśmy żyć jak ludzie pierwotni, spaliśmy pod gołym niebem, żywiliśmy się owocami chyba, że czasem udało nam się przedostać do pobliskiej wsi i dostać trochę jedzenia. Pamiętam, jak pewnego razu mój kolega zauważył grupę żołnierzy sowieckim przeczesujących lasy w poszukiwaniu AK-owców. Wtedy schroniliśmy się za wielkim stosem gałęzi i tylko dzięki temu przeżyliśmy, bo patrol ominął to miejsce”.

W 1945 roku byli żołnierze AK otrzymali pozwolenie na powrót do Polski. Pan Karol ze swojej rodzinnej miejscowości Selwestrowo wraz z matką i siostrą, wyruszył pociągiem w miesięczną podróż do Polski. Dotarli w czerwcu 1945 r. do Zgorzelca, gdzie spędzili 2 lata prowadząc gospodarstwo, a p. Hołownia pracował w warsztacie samochodowym, co było jego pasją. „10. kwietnia 1947 roku znów wyruszyliśmy w długą podróż, tym razem jednak na ziemię wyzwolone, gdzie mieszkał mój wuj i osiedliliśmy się w Cieszętach” - dodaje p. Karol.

„Mieszkając w Cieszętach, jako 30-letni, żonaty mężczyzna, uczęszczałem do szkoły w Pieniężnie. Skończyłem tu pozostałe 2 klasy Szkoły Podstawowej. Było to wspaniałe uczucie, gdy po tylu latach okupacji znów mogliśmy uczyć się w języku polskim”. W tym samym czasie pan Karol porzucił pracę na gospodarce i zaczął pracować w Gminnej Spółdzielni w Pieniężnie jako magazynier przez 30 lat.

Pieniężno dn. 29.03.1961r.

Z a ś w i a d c z e n i e

Kier. Szkoły Podstawowej w Pieniężnie zaświadcza, że Karol Hołownia zam. w Cieszętach uczęszcza w br. do klasy siódmej kursu Ogólnokształceniowego i został dopuszczony do zdawania egzaminu kl. siódmej w dniach 10, 11, i 12 kwietnia 1961r.

Zaświadczenie wydano na prośbę zainteresowanego.

A. Wiśniewski
A. Wiśniewski
p. o. Kier. Szkoły

Dziś p. Karol Hołownia jako emeryt chętnie powraca do tamtych wspomnień, choć są one bolesne i regularnie bierze udział w spotkaniach ze swoimi kolegami – byłymi żołnierzami AK. „Zawsze jest to miłe uczucie, gdy spotykasz się z kimś, kto przeżył to samo, co Ty i wie, jak wtedy było ciężko. Z drugiej strony takie spotkania to dobry czas na wspomnienia tych dobrych i tych złych chwil, które połączyły nasze losy” - dodaje p. Karol.

Koleżanki i Kolegów zainteresowanych udziałem w poświęceniu kwatery AK na grauzyjskim cmentarzu parafialnym uprzejmie zawiadamiamy, że ceremonia ta odbędzie się w sobotę 29 czerwca br. w dniu św. św. Piotra i Pawła, i rozpocznie się o godz. 10.00.

Poświęcenie Kwatery poprzedzi uroczysta Msza w kaplicy przy cmentarzu w intencji poległych żołnierzy oszmiańskiej AK. Przewidziane są następujące: okolicznościowe przemówienie mjr. Adama Walczaka-Nietoperza, złożenie wiązanek kwiatów, apel poległych Zgrupowania Jaremy, krótkie wypowiedzi w imieniu środowisk kombatanckich poszczególnych brygad Zgrupowania, a także wpis uczestników do księgi pamiątkowej.

Warszawskie Biuro Podróży ATCo-Travel (członek Warszawskiej Izby Turystyki) wzięło na siebie organizację wyjazdu do Grauzyszek 45-osobowej grupy uczestników tej uroczystości. Wyjazd potoczony z krótkim pobytem w Wilnie, Oszmianie oraz Grodnie przedstawia się następująco:

26 czerwca rano: zbiórka i odjazd z Warszawy do Wilna

(tam dwa noclegi, zwiedzanie miasta), następnie wyjazd do Oszmiany (zwiedzanie, spotkanie z tamtejszym Związkiem Polaków na Białorusi, nocleg).

29 czerwca: pobyt w Grauzyszkach, udział w uroczystym poświęceniu Kwatery AK, powrót do Oszmiany, nocleg.

30 czerwca: wyjazd do Grodna, rzut oka na miasto, wyjazd do Warszawy.

30 czerwca wieczorem: powrót do Warszawy.

Koszt uczestnictwa wynosi 315,- zł od osoby i obejmuje przejazdy, hotele i wyżywienie (trzy posiłki dziennie)

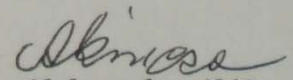
Termin zgłaszania się upływa 22 maja br. O umieszczeniu na liście uczestników decyduje kolejność zgłoszenia; prosimy je kierować pod adresem:

Aleksander Akińcza
ul. Opaczewska 25 m.1
02-372 Warszawa

Na przełomie maja i czerwca Biuro Podróży ATCo-TRAVEL prześle uczestnikom wyjazdu szczegółowy program oraz informacje o sposobie i terminie wniesienia opłaty, a także o sprawach organizacyjnych

Koleżankom i Kolegom, którzy będą zmuszeni zapewnić sobie nocleg w Warszawie postaramy się zarezerwować możliwie tanie miejsca, musimy jednak odpowiednio wcześniej otrzymać wiadomość w tej sprawie. Przypominamy raz jeszcze o konieczności posiadania ważnych paszportów zagranicznych!

Warszawa, 7 maja 1996

Aleksander Akińcza

Tadeusz Butk

OKRĘG WILENSKI
ARMII KRAJOWEJ „WIAŃ

Pan Karol Hołownia za swoje zasługi i czynny udział w walkach o obronę swojej ojczyzny został doceniony przez Prezydenta RP i Ministra Obrony Narodowej i nadano mu należne stopnie wojskowe. W 2001 roku podporucznika, a w 2004 porucznika.

**SILY ZBROJNE
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

**PREZYDENT
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

mianował

nie będącego w czynnej służbie wojskowej

szer. nie podl. ob. sl. wojsk. Karola HOŁOWNIĘ s. Ignacego

na stopień

PODPORUCZNIKA WOJSKA POLSKIEGO

z dniem 14 lutego 2001 roku

Jan SZALAŁAJ
gen. bryg. dr

**SZEF
WOJEWÓDZKIEGO SZTABU WOJSKOWEGO**

Olsztyn dn. 25.05.2001 r.
(data)

SIŁY ZBROJNE
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

MINISTER OBRONY NARODOWEJ

mianował

nie będącego w czynnej służbie wojskowej

ppor. nie podl. ob. sł. wojsk. Karola HOŁOWNIA s. Ignacego

na stopień

PORUCZNIKA

z dniem 30 czerwca 2004 roku

SZEF
WOJEWÓDZKIEGO SZTABU WOJSKOWEGO

gen. bryg. dr Jan SZALAJ

Olsztyn dn. 05.08.2004 r.

(data)

W ramach projektu, którego wymogiem było zaprezentowanie efektów prac i upamiętnienie bohatera w Liceum Ogólnokształcącym im. Feliksa Nowowiejskiego w Braniewie zorganizowana została wystawa w formie gazetki zaprezentowana 01.03. 2012 r. w Narodowy Dzień Pamięci „Żołnierzy Wyklętych”. Ponadto, prowadzę ciągłe starania dotyczące opublikowania krótkiego artykułu na temat realizowanego przeze mnie projektu.

Pozyskane dokumenty:

1. Prywatne zdjęcia
 2. Książeczka wojskowa
 3. Zaświadczenie o ukończeniu szkoły
 4. Dyplomy nadania stopni wojskowych
-
-

Realizacja projektu
Weronika Lawrenc

